

De Voorzitter van de Adviesraad
Internationale Vraagstukken (AIV)
Prof. Drs. R.F.M. Lubbers
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Mensenrechten
Goed Bestuur en Democratisering (DMD)
Bezuidenhoutseweg 67
2500 EB Den Haag

Datum 24 december 1999

Mede namens mijn ambtgenoten van Defensie en voor Ontwikkelingssamenwerking dank ik u voor uw advies "Het functioneren van de VN-Commissie voor de Rechten van de Mens", waarom wij hadden verzocht naar aanleiding van een vraag van het Tweede-Kamerlid Koenders.

De timing van het advies is gunstig, gelet op de discussie tussen de diverse regionale groepen in een intersessionele werkgroep van de Mensenrechtencommissie die de effectiviteit van de door de commissie ingestelde mechanismen kritisch onder de loep neemt. Door Nederland wordt actief aan de vergaderingen van deze werkgroep deelgenomen.

De aanbevelingen met betrekking tot ondermeer de landen- en themaresoluties, de voorzittersverklaringen, de implementatie van economische, sociale en culturele rechten en niet-gouvernementele organisaties zal bij de uitvoering van het Nederlandse mensenrechtenbeleid, vooral in de discussies in multilaterale mensenrechtenfora en in EU-kader, waar mogelijk worden geïntegreerd.

Het is moeilijk een gouden regel voor het gebruik van het mensenrechteninstrumentarium op te stellen. Steeds dient een afgewogen beslissing plaats te vinden ten aanzien van het te hanteren instrument. Daarbij spelen factoren als de politieke haalbaarheid en de te verwachten effectiviteit een rol.

Overigens merk ik op dat het vaak onmogelijk is op korte termijn te meten of een bepaald middel verbeteringen in de mensenrechtensituatie en democratisering in het betreffende land teweegbrengt, met inbegrip van een waarneembare verbetering van de positie van de slachtoffers van mensenrechtenschendingen.

Met de Adviesraad ben ik het eens dat het instrument van de 'kritische dialoog' niet moet worden beschouwd als excuus voor "het niet-ondernemen van concrete actie". Ik beschouw het instrument van de kritische dialoog als een potentieel belangrijk hulpmiddel bij de naleving van internationale mensenrechtennormen, bij de stimulering van democratiseringsprocessen en verbetering van het nationale rechtssysteem. In de praktijk moet m.i. steeds worden overwogen of met een op concreet resultaat gerichte dialoog meer kan worden bereikt dan met een veroordelende resolutie.

Ik beschouw voorts het vermelden in interventies van mensenrechtenschendingen in met name genoemde landen als een essentieel instrument uit de 'gereedschapskist'. Dit is een belangrijke aanvulling op andere middelen en methoden en een onmisbaar instrument indien het gebruik van andere middelen en methoden niet haalbaar blijkt te zijn, zoals m.b.t. de mensenrechtensituatie in Algerije.

De problematiek van de economische, sociale en culturele rechten behoort principieel tot het mandaat van de Mensenrechtencommissie. Nederland streeft dan ook niet naar een vermindering van aandacht voor de problematiek van economische, sociale en culturele rechten doch naar het tegengaan van de toevloed van oneigenlijke onderwerpen in de mensenrechtendiscussie onder de

dekmantel van "economische, sociale en culturele rechten". Ik acht uw visie ten aanzien van een intensievere en effectievere samenwerking tussen de Mensenrechtencommissie, de gespecialiseerde organisaties en andere relevante onderdelen van de VN op het gebied van de implementatie van de economische, sociale en culturele rechten dan ook van belang. Deze verschillende instellingen spelen ieder hun eigen rol op het terrein van de implementatie van economische, sociale en culturele rechten en kunnen elkaar versterken.

Terecht merkt u op dat de verbetering van de werkwijze en het functioneren van de Mensenrechtencommissie ook enige regulering en verbetering vergt van de inbreng van niet-gouvernementele organisaties bij de zittingen van de commissie. Nederland tracht in bovengenoemde intersessionele werkgroep dan ook de belangrijke, eigen rol van deze organisaties te benadrukken. Ik kijk met belangstelling uit naar de reactie van niet-gouvernementele organisaties op uw aanbevelingen.

Nederland hecht veel waarde aan de belangrijke, eigensoortige rol en het functioneren van de VN-Subcommissie voor de bevordering en bescherming van de rechten van de mens, zoals blijkt uit het feit dat Nederland thans intensief campagne voert voor lidmaatschap van een Nederlandse deskundige in de periode 2000-2003. Ik deel echter uw visie dat verbeteringen van het functioneren van de Subcommissie wenselijk zijn en dat de positie van de Subcommissie een herwaardering behoeft.

De door u aangereikte conclusies en aanbevelingen zullen daar waar mogelijk actief door de Nederlandse delegatie naar toekomstige zittingen van de VN-Commissie voor de Rechten van de Mens worden meegenomen. Daarbij streef ik naar brede verspreiding van uw advies, ondermeer onder leden van de Mensenrechtencommissie.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN